

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdim Azərbaycanım
mənim qiblagımdır

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 176 (20.830)

20 sentyabr 2013-cü il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Azərbaycan təbii ehtiyatlarla zəngin bir ölkədir. Bu zənginlik yeraltı və yerüstü sərvətlərlə əsədiyyələnir. Ancaq bunlar arasında neft və qaz ehtiyatları daha böyük potensiala malikdir. Təbii sərvətlər ölkəmizi dünyada çoxdan tanıtsa da, yalnız müasir tarixdə Azərbaycanın gücünə güc qatan, onu daha da şöhrətləndirən milli sərvətə çevrilmişdir. Ötən əsrin 90-cı illərində müstəqilliyini qazanan xalqımız ulu öndər Heydər Əliyevin gərgin əməyi sayəsində öz sərvətlərindən özü üçün istifadə etmək iqtidarına sahib olmuşdur. 1994-cü il sentyabrın 20-də Əsrin müqaviləsinin imzalanması bu sahədə keçirilən tədbirlərin başlanğıcı idi.

Təbii sərvətlər və onların bölgüsü

Tarixən dünyanın müxtəlif guşələrində mövcud olan təbii sərvətlər bəziləri üçün rifah və xoşbəxtlik gətirsə də, bir çox xalqlar üçün müharibə və yoxsulluq, aclıq və səfalətə səbəb olmuşdur. Təbii sərvətlərin öz əsl sahibinin əlindən alınaraq min kilometrərlə uzaqlara daşınıb aparılması hələ böyük coğrafi kəşflər dövründən başlayaraq günümüzə qədər edilmiş yürüş və səfərlərin əsas məqsədi olmuşdur. Orta əsrlərdən bəri özünün qiymətli neft və təbii qaz yataqları ilə məşhur olan Odlar yurdu Azərbaycan da tarixin müəyyən dövrlərində bu maraqların mərkəzinə düşmüş və iri dövlətlərin hədəfinə çevrilmişdi.

Neft və qaz kimi müasir enerji daşıyıcılarının, kimya sənayesinin və yeni texnologiyanın mənbəyi olan bir xammalın keçən iki yüz ilə yaxın müddətdə həm dünyada, həm də Azərbaycanda hasilatı və istifadəsi haqda çox yazılmışdır. İstər çar Rusiyası dövründə, istərsə də Sovet hakimiyyəti dövründə Azərbaycan neftinin necə istismar edilib hansı maraqlara yönəldildiyini bilmək üçün heç də yaxşı tarixçi və ya iqtisadçı olmağa ehtiyac yoxdur. Azərbaycan neftinin xeyriyyəçi Bakı milyonlərinin tikdirdiyi tarixi binalardan tutmuş Stalinqrad döyüşünədək, Zaqafqaziya ölkələrinin inkişafından Tümen neftinin kəşfi və mənimə-nilməsinədək hər yerdə izləri vardır. Bu gün dünyada elmin ən böyük dəstəkçisi sayılan Nobel fondunun sərmayəsində məhz yüz il əvvəlki Bakı neftinin qazancları durur. Lakin uzun illər neft ölkəsi Azərbaycanın bu qiymətli sərvəti onun xalqına zənginlik və xoşbəxtlikdən çox, əksər hallarda yoxsul, əzəbli həyat, tullantılı texnologiyanın gətirdiyi ağır ekoloji vəziyyət, geostrategi maraqların yaratdığı gərgin təzyiq gətirmişdir. Uzun illər Azərbaycan nefti keçmiş SSRİ-nin mərkəzi şəhərlərinin çi-çəklənməsinə xidmət etdiyi halda, bizim özümüzə kimya zavodlarının üstüsündə boğulan Sumqayıt qalmışdı. Beləliklə, neft kimi qiymətli təbii sərvətin belə “ədalətli” bölgüsündən məmnun qalan mərkəz lazım gələndə bunun əvəzinə Bakıya Bakı nefti ilə işləyən tanklarını göndərərək Azərbaycan xalqına, Bakı neftçilərinə özünəyaraşan “təşəkkür”ündən çəkinmədi.

Neft və müasir Azərbaycan

Müstəqillik əldə edildikdən sonra Azərbaycan Respublikasının müasir inkişafının yeni mərhələsində ölkəmizin zəngin karbohidrogen ehtiyatlarından necə istifadə olunması prioritet vəzifələrdən biri kimi qarşıda dururdu. Artıq Azərbaycanın öz müstəqilliyini qoruyub saxlamaq və müstəqil iqtisadi siyasət yeritmək üçün lazım olan iqtisadi və hərbi güc qədər ağıl və zəkaya, cəsarət və iradəyə də ehtiyacı var idi. Və bu ehtiyac elə bir zamanda yaranmışdı ki, Azərbaycanın nəinki müstəqil olaraq neft hasil edərək onu dünya bazarlarına çıxarmaq

Naxçıvan Dövlət Universitetində sentyabrın 12-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində elm və təhsil müəssisələri qarşısında duran vəzifələrlə əlaqədar keçirilmiş müşavirə ilə bağlı yığıncaq keçirilmişdir. Yığıncağı giriş sözü ilə universitetin rektoru, professor Saleh Məhərrəmov açaraq müşavirədə elm və təhsil müəssisələrinin fəaliyyətini gücləndirmək məqsədilə mühüm tövsiyə və tapşırıqlar verildiyini bildirmişdir. Rektor vurğulamışdır ki, muxtar respublikada elm və təhsilin inkişafına göstərilən dövlət qayğısından, yaradılan şəraitdən Naxçıvan Dövlət Universiteti də yetərinə bəhrələnməkdədir.

Elm və təhsilin inkişafına göstərilən dövlət dəstəyi məsuliyyəti daha da artırır

Qeyd olunmuşdur ki, Ali Məclisin Sədri müşavirədə elm və təhsil sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin əhatə dairəsini daha da genişləndirmək məqsədilə qarşıya mühüm vəzifələr qoymuşdur. 5000 nəfərlik tələbə kontingenti, 400-dən çox professor-müəllim heyətindən ibarət universitet kollektivi də Azərbaycanın gələcək tərəqqi və rifahını təmin edən, əsas strateji sahələrdən biri olan elmin, təhsilin inkişafı üçün var-qüvvəsi ilə çalışmalı, intellekt və potensialını əsirgəməməlidir. Yığıncaqda tədris işləri üzrə pro-

rektor, dosent Surə Seyid çıxış edərək universitetdə Boloniya prosesinə keçidlə əlaqədar proqram təminatı, qiymətləndirmə, müasir informasiya-kommunikasiya vasitələrinin tətbiqi, tədrisin dünya standartları səviyyəsində qurulması, müəllimlərin ixtisas və elmi-pedaqoji səviyyələrinin artırılması, davamiyyət və nizam-intizama ciddi riayət ilə bağlı görülmə işlərdən danışmışdır. Tədris işləri üzrə prorektor distant təhsilə keçmək, tədrisdə beynəlxalq meyarları tətbiq etməklə regionda ən güclü kadr potensialı və ali təhsil strukturu yaratmaq, Boloniya

prosesinin tam tətbiqinə və elektron təhsilin təkmilləşdirilməsinə nail olmaq kimi qarşıda duran mühüm vəzifələrdən bəhs etmişdir.

Elmi işlər üzrə prorektor, fizika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mübariz Nuriyev elmi-tədqiqat işlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi, müxtəlif elmi əsərlərin nəşr edilməsi, beynəlxalq elmi simpozium və konfransların təşkili, virtual elmi əməkdaşlığın inkişafı ilə bağlı qarşıda duran vəzifələrdən danışmışdır.

Ali məktəbin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor, riyaziyyat üzrə fə-

səfə doktoru Anar Kazımov beynəlxalq əlaqələrin inkişafı, tələbə və müəllimlərin mobilliyinin artırılması, beynəlxalq layihələrdə iştirak barədə məlumat vermişdir.

Universitetin tərbiyə işləri üzrə prorektoru, fəlsəfə elmləri doktoru, professor Məmməd Rzayev ictimai təşkilatların fəaliyyətinin gücləndirilməsi, tələbələrin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili, onların vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi sahəsində görülmə işlərdən bəhs etmişdir.

Yığıncağa universitetin rektoru, professor Saleh Məhərrəmov yekun vurmuşdur.

Mehrban SULTAN

Qeyri-neft sektoru və onun inkişafı

“Neft Azərbaycanın ən böyük sərvəti olub, xalqa, özü də təkcə indiki nəslə deyil, həm də gələcək nəsillərə mənsubdur”, – deyən ümummilli lider Heydər Əliyev ölkəmizdə həyata keçirilən qlobal layihələrin hər bir azərbaycanlının həyatı üçün faydalı ol-

Prezident İlham Əliyev: “Əsrin müqaviləsinin imzalanması müstəqil Azərbaycanın həyatında çox əlamətdar və son dərəcə həlledici hadisədir”

Hələ 2009-cu ildə – Əsrin müqaviləsinin imzalanmasının 15-ci ildönümünə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bu fikirləri

Düzgün siyasətin bəhrəsi

1994-cü il sentyabrın 20-də Əsrin müqaviləsi imzalanmışdır

imkanı var idi, əksinə, bu dövrdə əhalinin gündən-günə dəyərdən düşən milli valyuta ilə ən zəruri məhsulları almaq imkanı belə, yox idi.

Belə bir şəraitdə qarşıda ölkənin iqtisadi təhlükəsizliyini zəmanət altına almaq, uzunmüddətli iqtisadi və sosial inkişaf strategiyasını işləyib hazırlamaq və Azərbaycan neftinin dünya bazarına nəql olunması üçün yeni ixrac marşrutları üzrə partnyorlar tapmaq kimi tələpəli vəzifələr dayanırdı. Müasir Azərbaycanın iqtisadi inkişafında, onun dünya müstəvisində öz sözünü deyə biləcək bir güc əldə etməsində mühüm rolə malik Əsrin müqaviləsinə reallaşdırmaq bu baxımdan çox böyük cəsarət, təcürbə və qətiyyət tələb edirdi. O dövrdə bütün təzyiqlərə baxmayaraq, reallaşdırılan bu böyük layihənin gələcəyini ulu öndər Heydər Əliyev hamıdan yaxşı görür, onun reallaşdırılması üçün mühüm tədbirlər həyata keçirirdi. Çünki burada məqsəd dünyaya inteqrasiya yolunda ölkənin iqtisadi müstəqilliyini təmin etmək və Azərbaycan xalqının öz sərvətlərindən istifadə etməklə, makroiqtisadi sabitliyə nail olmaq, milli valyutanın sabitliyini, bank sisteminin etibarlılığını artırmaqla ölkəmizi cazibədar investisiya məkanına çevirmək idi. Bundan sonrakı işlər isə ölkəmizdə davamlı olaraq həyata keçirilən islahatlar yolu ilə daimi iş yerlərinin yaradılması və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial infrastrukturun yenilənməsi ilə regional inkişafa nail olunması və insan inkişaf indeksinin yüksəldilməsinə xidmət edən qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsindən ibarət olacaqdı.

masına, vətəndaşların yaxşı yaşamasına təsir etməsinə çalışırdı. Neft ən geniş tələbatə malik enerji daşıyıcısı olsa da, enerji bazarındakı qeyri-sabitlik buradakı riskləri artıran amillərdəndir. Digər bir tərəfdən, hazırda dünya miqyasında neftə alternativ enerji növlərinin axtarışı üzrə genişmiqyaslı araşdırmalar, elmi-tədqiqat işləri aparılmaqdadır. Bunlardan da əlavə, neftin belə bir genişhəcmli istifadəsi şəraitində bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda karbohidrogen ehtiyatlarının cəmiəsi ikiyeüzillik bir ehtiyatının qalması ilə bağlı verilən proqnozlar ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafını ən vacib məsələlər sırasına çıxarmışdır. Neft və qaz ehtiyatlarımızın ölkəmizin yalnız bir hissəsində, Abşeron yarımadasında və Xəzərin Azərbaycana aid sularında yerləşməsi neft gərilərimizin ölkəmizin bütün ərazisində yayılmasına imkan verən bir siyasət yeridilməsini tələb edirdi ki, dahi rəhbərin həmin qiymətli kəlamı irəlidi bu istiqamətdə görülmə işlərin manifesti kimi səslənirdi. Doğrudan da, neft kimi qiymətli sərvətlər yalnız o zaman xalqa xoşbəxtlik gətirə bilər ki, ondan əldə olunan gəlirlər bütün cəmiyyət üzvlərinin sosial-rifah halına xidmət etsin. Cəmiyyətdəki bütün təbəqədən olan insanların bu sərvətdən payını alması üçün isə səmərəli regional inkişaf mexanizminin tapılması və Neft Fondunun yaradılması ulu öndər Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri sayəsində mümkün olmuşdur.

Xalqa məxsus sərvətlər onun özünə qismət olanda bu, insana miras qalmış ən qiymətli sərvət kimi gündən-günə dəyərini daha da artırır, öz bəxəti ilə hər kəsin bol ruhuzinə çevrilir. Azərbaycanda bu, indi də belədir, gələcəkdə də belə olacaqdır. Çünki bu yolu – əfsanədən reallığa çevrilən neft strategiyasını ulu öndər Heydər Əliyev müəyyənləşdirmişdir.

Əli CABBAROV

Prezident seçkiləri demokratik şəraitdə keçiriləcək

6 sayılı Culfa-Babək Seçki Dairəsində görülmən işlər belə deməyə əsas verir

Prezident seçkiləri ərəfəsində 6 sayılı Culfa-Babək Seçki Dairəsində görülmən işlərlə yaxından tanışlıq məqsədilə həmin dairədə olduq. Məlumat üçün bildirik ki, muxtar respublikada fəaliyyət göstərən digər dairə seçki komissiyaları kimi, bu dairə üçün də müasir tələblərə cavab verən yeni bina inşa olunub. Burada çalışan komissiya üzvlərinə hərtərəfli iş şəraiti yaradılıb.

6 sayılı Culfa-Babək Seçki Dairəsi dairə seçki komissiyasının sədr müavini Ruhin Novruzov bildirdi ki, ölkəmizdə seçkilərin azad və ədalətli, şəffaf keçirilməsi reallıqdır. Bu, beynəlxalq müşahidəçilər tərəfindən də təqdir olunur. Hazırlaşdığımız seçkilərin də demokratik və obyektiv keçəcəyi şəksizdir. Muxtar respublikamızın hər yerində olduğu kimi, bu dairədə də seçkilərə çox ciddi şəkildə hazırlıq görülür. Dairənin tərkibində 39 məntəqə fəaliyyət göstərir. Onların 25-i Culfa rayonunda, 14-ü isə Babək rayonundadır. Seçki Dairəsinin əhatə etdiyi ərazilərdə seçicilərin əhval-ruhiyyəsi yüksək səviyyədədir. Aparılan genişmiqyaslı quruculuq tədbirləri, insanların həyat

səviyyəsinin gündən-günə yaxşılaşdırılması hər bir seçicidə nikbin ovqat yaradıb.

6 sayılı Culfa-Babək Seçki Dairəsi üzrə 34 min 25 seçici səs verəcək. Bu rəqəm seçki gününə qədər bir daha dəqiqləşdiriləcək. Sonuncu dəqiqləşməyə görə, səsverənlərin 766 nəfəri ilk dəfə seçki bülleteni alacaq. Seçicilər içərisində 9 nəfərin yaşı 100-dən yuxarıdır.

Həmsöhbətin onu da bildirdi ki, seçkilərin mütəşəkkil keçirilməsi, heç bir qanun pozuntusuna yol verilməməsi üçün dairə və məntəqə seçki komissiyalarının üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Odur ki, komissiya üzvləri arasında maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır, seçki prosesinin gedişi, sənədlərin doldurulması, seçicilərlə necə rəftar etmək və başqa məsələlərlə bağlı söhbətlər aparılır. Yerlərdə məntəqə seçki komissiyaları üçün keçirilən treninqlərə aidiyyətli qurumların əməkdaşları dəvət edilir, müxtəlif mövzularla bağlı onların çıxışları dinlənilir, komissiya üzvlərinin sualları cavablandırılır. Məntəqələr təlimat, qayda və izahlarla, yaddaş

kitabçaları ilə təmin ediliblər. Bu cəhətdən Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən göndərilmiş “Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzərlik aparılmasına dair təlimat” xüsusi əhəmiyyət daşıyan sənəddir. Bu sənədlə bütün komissiya üzvləri tanış olublar.

Məntəqələr seçki avadanlıqları və maddi-texniki baza ilə yüksək səviyyədə təmin ediliblər. Bütün məntəqələrə telefon xətti çəkilib. Digər texniki tədbirlər başa çatdırılıb.

Culfa şəhərindəki 2 nömrəli tam orta məktəbin binasında yerləşən 6/16 nömrəli məntəqə seçki komissiyasında da olduq. Məntəqə seçki komissiyasının sədri Tahir Əliyev bildirdi ki, bu məntəqədə 1472 seçicinin səs verməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Seçicilərin ilkin siyahıları məntəqədə görülmən yerdən asılıb. Hər gün bir neçə seçici öz adının siyahıda olub-olmamasını müəyyənləşdirmək üçün məntəqəyə üz tutur. Məntəqə üzvləri onlara lazımı köməklik göstərir.

Görülən bu işlər prezident seçkilərinin demokratik şəraitdə keçiriləcəyinə əminlik yaradıb.

Ali məktəb üçün yeni binalar tikilir

Naxçıvan Muxtar Respublikasında həyata keçirilən quruculuq tədbirlərinin böyük bir hissəsini təhsil müəssisələrinin tikintisi təşkil edir. Son 18 il ərzində regionda 200-ə yaxın məktəb binası tikilərək və ya əsaslı şəkildə yenidən qurularaq şagird və müəllimlərin istifadəsinə verilib. Ali təhsil müəssisələrinin də yenidən qurulmasına, maddi-texniki bazalarının təkmilləşdirilməsinə böyük diqqət yetirilib. Son illərdə Naxçıvan Dövlət Universitetində tədris korpuslarının, Tələbə evinin, Tələbə Sosial Xidmət Mərkəzinin inşası və ya müasir səviyyədə yenidən qurulması, eyni zamanda muxtar respublikanın pedaqoji kadrlara ehtiyacını ödəyən Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu binasının əsaslı təmir-bərpa işlərindən sonra istifadəyə verilməsi təhsilə göstərilən böyük diqqətin nəticəsidir. Görülən işlərdən bu il muxtar respublikanın özəl ali təhsil müəssisəsi olan Naxçıvan Özəl Universitetinə də pay düşüb.

Naxçıvan Özəl Universiteti 1994-cü ildə filial kimi yaradılıb, 1999-cu ildən isə müstəqil fəaliyyət göstərir. Hazırda bu təhsil ocağında 865 tələbə bakalavr, 7 nəfər isə magistr pilləsində təhsil alır. Təhsilin müasir tələblər səviyyəsində qurulması, həmçinin müəllim və şagirdlərin hərtərəfli imkanlardan yararlanması üçün cari ilin mart ayından burada yeni tədris korpuslarının, rektorluq binasının və tələbə yataqxanasının tikilməsinə başlanılıb. Tikinti işləri “Gəmiqaya” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin inşaatçıları tərəfindən aparılır.

İş icraçısı Rəşad Əliyevin ver-

diyi məlumata görə, əsas korpus zirzəmi ilə birlikdə 6 mərtəbədən ibarət olacaq. Hazırda burada qəlib-beton işləri görülür. Zirzəmi hissədə müəllim və tələbələr üçün yeməcxana, laboratoriya otaqları və anbarlar yerləşəcək. Digər mərtəbələrdə isə mühazirə zalları, elektron lövhəli siniflər, kompüter və müəllimlər otaqları, fənn kabinetləri, auditoriyalar fəaliyyət göstərəcək.

Xarici dillərin tədrisi üçün nəzərdə tutulmuş tədris korpusu isə zirzəmi ilə birlikdə 4 mərtəbədən ibarət olacaq. Binanın zirzəmi hissəsində və birinci mərtəbədə qəlib-beton işləri görülür. Bina hazır olduğdan sonra burada tərcümə və imtahan mərkəzləri, mühazirə və konfrans zalları, kompüter və sinif otaqları yerləşəcək.

Rektorluq binası isə zirzəmi ilə birlikdə 3 mərtəbədən ibarətdir. Burada 1-ci və 2-ci mərtəbələrdə arakəsmə işləri yekunlaşıb, 3-cü mərtəbədə isə bu işlər davam etdirilir.

Universitet ərazisində tikintisi sürətlə aparılan binalardan biri də tələbə yataqxanasıdır. Zirzəmi ilə birlikdə 6 mərtəbədən ibarət olan yataqxana binası 240 çarpayılıq nəzərdə tutulub. Zirzəmi hissədə camaşırxana, bərbər və gözəllik salonu (tələbə qızlar üçün), dərzi və digər məişət xidməti bölmələri, 1-ci mərtəbədə yeməcxana, nəzarətçi və tibbi müayinə otaqları, digər mərtəbələrdə yataq otaqları olacaq. Yataqxana binasında əsas tikinti işləri yekunlaşdırılıb. Hazırda elektrik xətlərinin çəkilişi aparılır, çardaq hissənin qurulmasına başlanılıb.

Xəbərlər şöbəsi

fəaliyyətə başlayıb. Daha 4 nəfər cəhrlisi isə bu müəssisədə özünə iş yeri tapıb.

Müəssisə rəhbərinin sözlərinə görə, muxtar respublikada taxılçılığın inkişafına göstərilən qayğı, ilbail taxıl əkini sahələrinin genişləndirilməsi onların da boş dayanmasının qarşısını alıb. Dəyirmanə təkcə Cəhri kəndindən deyil, qonşu yaşayış məntəqələrindən də üyüdülmək üçün buğda götürilir.

Cəhridə daha bir obyektə olduq. Bu, “Rahib” şirniyyat müəssisəsidir. 2011-ci ildə yaradılan müəssisə işini elə qurub ki, yaradılarkən Sahibkarlığa Kömək Fondundan götürülmüş 10 min manat kredit vaxtından əvvəl qaytarılıb. Sahibkar Tahir İsmayilov bildirdi ki, istehsal sahəsində müxtəlif şirniyyatlar hazırlanır. Müəssisənin istehsal sahələrini genişləndirməyə hazırlaşırlar. Bu o deməkdir ki, müəssisəyə göstərilən qayğıya əməli işlə cavab verilir. Qayğı artdıqca yeni sahələrin yaradılması zərurəti meydana çıxır ki, bu da, öz növbəsində, yeni iş yerlərinin yaradılması ilə nəticələnir.

Bu yazımızda muxtar respublikanın ən böyük bölgələrindən biri olan Babək rayonunda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq müəssisələri, bu sahənin inkişafına göstərilən qayğı hesabına qazanılan uğurlar barədə qısaca da olsa, bəhs etdik. Onu bildirmək istəyirik ki, rayonda belə müəssisələrin sayının artması daxili bazarda yerli məhsulun xüsusi çəkisinin artmasında başlıca amildir. Yerli məhsul bolluğu isə muxtar respublikaya xaricdən gətirilən və baha qiymətə başa gələn məhsulların qarşısını alır. Qürurverici hal həm də ondan ibarətdir ki, bu gün özümüzün istehsal etdiyimiz məhsullar ixrac-yönümlüdür. Həmin məhsulların ixracı isə muxtar respublika iqtisadiyyatına əlavə gəlir gətirir.

Muxtar MƏMMƏDOV

Payız əkininə hazırlıq işləri aparılır

Payızlıq taxıl və yonca əkin kampaniyasını mütəşəkkil qaydada və optimal müddətdə başa çatdırmaq məqsədilə Babək Rayon İcra Hakimiyyətində maarifləndirici tədbir keçirilib. Tədbiri rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Abbas Əliyev açaraq onun mahiyyətindən danışdı.

“Taxıl sahələrinin əkinə hazırlanması, toxumun seçilməsi, səpilməsi, sahələrin şırımlanması və suvarılma-

sının əkin texnologiyasına uyğun aparılması haqqında” İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Əbdülhüseyn Zamanovun məruzəsi dinlənilib. Qeyd olunub ki, göstərilən hərtərəfli dövlət qayğısı hesabına ölkəmizdə aqrar sahə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Bildirilib ki, Babək rayonunda da əkinçiliyin inkişafı diqqət mərkəzindədir. Torpaq mülkiyyətçilərinə və fermerlərə lizinq yolu ilə yeni kənd təsərrüfatı texnikaları verilib. Onlara elit, I və II reproduksiya sort toxumların verilməsinə, torpaq mülkiyyətçilərinin yanacaq və motor yağları ilə təmin olunmasına ciddi yanaşılır. Məhsul istehsalçılarına uzunmüddətli kreditlərin verilməsi

ildən-ilə daha geniş vüsət alır.

Tədbirdə təcrübəli aqronom Tofiq Abutalıbovun, torpaq mülkiyyətçisi Cümşüd Novruzovun çıxışları olub. Onlar bildiriblər ki, əkinçilikdə yüksək məhsul əldə etmək üçün bütün aqrotekniki tədbirlər vaxtında yerinə yetirilməlidir. Bu məqsədlə sahə seçərkən sələf bitkiləri nəzərə alınmalı, torpağın mexaniki tərkibi öyrənilməli, onun qida maddələri ilə təmin olunma dərəcəsi müəyyən edilməli və sonra şumun aparılması üçün hazırlıq işləri görülməlidir. Təcrübə göstərir ki, payızda əkiləcək bitkilərin normal və mərhələli inkişafı toxumların vaxtında səpilməsindən asılıdır. Səpin zamanı toxumlar torpağa elə dərinlikdə basdırılmalıdır ki, onlar rütubət, istilik və hava ilə normal təmin oluna bilsinlər.

Yığıncaqda iştirak edən torpaq mülkiyyətçilərinin və fermerlərin sualları cavablandırılıb.

Sahibkarlığın inkişafına qayğının ifadəsi: yeni istehsal sahələri artır, iş yerləri yaradılır

Babək rayonunda 50-dən çox emal və istehsal müəssisəsi fəaliyyət göstərir

sinfi formalaşıb. Muxtar respublikada istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinə görə xarici ölkələrdə mükafatlara layiq görülməsi təqdirəlayiqdir. Bunların sayını artırmaq üçün isə daha çox çalışmaq lazımdır”.

Bu gün muxtar respublikamızın hansı bölgəsinə üz tutsaq, sahibkarların hərtərəfli qayğı ilə əhatə olduğunu görürük. Bu sahənin fəaliyyətinə yaşıllıq yandırılarda emal və istehsal müəssisələri Naxçıvan şəhərində, rayon mərkəzlərində yaradılırdı, indi kənd yaşayış məntəqələrində də sahibkarlıqla məşğul olunur. Sahibkarların sayı gündəngünə artır. Bu artım günün tələbi kimi diqqəti çəkir. Yaxşı hal həm də ondan ibarətdir ki, belə sahələrin artması rəqabətədavamlı məhsul istehsalına şərait yaradır. Bunu Babək rayonunun təmsalında da görmək mümkündür. Rayon Vergilər İdarəsindən aldığımız məlumata görə, bölgədə un, qənd, şirniyyat, çörək,ət, su, quşçuluq məhsulları, kərpic, dəri emalı və istehsalı ilə məşğul olan 50-dən çox müəssisə var. Onların bir neçəsinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olduq.

Nehrəm kəndində fəaliyyət göstərən çörək istehsalı müəssisəsinə Tərifə Əlirzayeva rəhbərlik edir. Sahibkarlığa Kömək Fondundan 15

min manat kredit götürülərək müəssisənin qurulmasına sərf olunub. Müasir avadanlıqlar alınıb. 6 nəfər nəhrəmli burada özünə daimi iş yeri tapıb. Burada hazırlanan məhsul kənddə və rayonun digər yaşayış məntəqələrində özünə xeyli alıcı qüvvəsi toplayıb. Müəssisədə çalışanlar üçün hərtərəfli iş şəraiti yaradılıb, onlara sağlamlıq kitabçaları açılıb, işçilərlə əmək müqaviləsi bağlanılıb. Həftədə bir dəfə müəssisədə sanitariya günü keçirilir. Sahibkarlıq obyektində çalışanlar rəqabətədavamlı və yüksəkkeyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün yaradılmış şəraitdən səmərəli istifadə edirlər.

Araz kəndində də emal və istehsal müəssisələri çoxdur. Onlardan biri də “Təchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir. Müəssisə 2011-ci ilin əvvəllərində fəaliyyətə başlayıb. 6 hektar əraziyə malik olan obyektin 1000 kvadratmetr sahəsində istehsal sexləri tikilib. Bu sexlərin birində dəri emal olunur, digərində yumurta tərari istehsal edilir. Müəssisənin rəhbəri Arzu Dünyamalıyevdən öyrəndik ki, burada istifadə olunan avadanlıqlar İtaliyadan və Türkiyə Respublikasından alınıb. Avadanlıqlar yüksək texnoloji göstəricilərə malikdir. Dəri emalı sexində xammal aşılama prosesindən keçir, qurudulur, emal “xrom” adlanan prosesə

Kitab ənənəvi informasiya vasitəsi olaraq, bütün zamanlarda öz aktuallığını qoruyub saxlamışdır. Nə baş verən informasiya inqilabları, nə yeni texnologiyalar, əslində, bəşəriyyətin ən böyük kəşflərindən biri olan kitabların əhəmiyyətini azaltmamışdır; sadəcə olaraq, onun formaca dəyişməsinə səbəb olmuşdur. Yəni əvvəllər əllə toxuna bildiyin 100 kitabı daşımaq üçün insanlara mütləq bir yardımçı vasitə lazım idisə, indi o kitabları daşımaq üçün əlində daşıya biləcəyin kiçik bir flaş-kart, disk, net-book və ya note-book və sair yetərlidir. Bu imkanı yeni texnologiya və elektronlaşdırılmış kitablar bizim hər birimizə yaradır.

Kitab varsa, kitabxana da var, bu məntiqə elektron kitab varsa, elektron kitabxanalar da olmalıdır. İnformasiya inqilabları əsrində ənənəvi kitabxanaları əvəz edən elektron kitabxanalar həm də faktiki olaraq bəşəriyyətin yaratdığı intellektual irsin – kitabların nəsilərdən-nəsilərə daha rahat ötürülməsini təmin edəcək vasitə hesab edilir. Dünyada elektron kitabxanaların tarixi 1971-ci ildən başlayır. Məhz həmin ildə amerikalı professor Maykl Hart milyonlarla ABŞ dollarına başa gələn “Qutenberq” layihəsini həyata keçirməyə başlayıb. Beləliklə də, “Qutenberq layihəsi” adlı ilk elektron kitabxana yaradıb.

saytına daxil olaraq apardığımız araşdırma da göstərdi ki, elektron kataloqu və elektron versiyaları hazırlanmış kitablar qlobal internet məkanına daxil edilmişdir.

Muxtar respublikada ən böyük

Naxçıvandakı

elektron kitabxanalar

Ölkəmizdə isə ilk elektron kitabxana yaratmaq təşəbbüsləri ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri laboratoriyasının əməkdaşları tərəfindən irəli sürülmüşdür. Məhz bu laboratoriyada musiqi alətlərinin elektron kitabxanası yaradılmışdır. Hazırda isə qlobal internet məkanında Azərbaycanlı resursları cəmləşdirən onlarla elektron kitabxanalar mövcuddur. İlk dövrlərdə elektron kitabxanalar məhdud olsa da, 2007-ci il aprel ayının 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı “Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” Sərəncamı bu sahənin kompleks və konseptual inkişafına təkan vermişdir. Məhz bu sərəncamda bir sıra digər tədbirlərlə yanaşı, ölkənin iri kitabxanalarının elektron kataloqu və elektron kitabxanasının müasir standartlar səviyyəsinə qaldırılması, onun bazasında “Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”nın oxucuların tam istifadəsinə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 6 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” isə bu sahədə əsaslı islahatların aparılmasını, fondların müasir informasiya daşıyıcıları ilə zənginləşdirilməsini, dünyanın qabaqcıl kitabxana-informasiya müəssisələrinin təcrübəsindən istifadə edilməsini, elektron məlumat banklarının yaradılmasını, kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsini zəruri edir. Bütün bunlar mədəniyyət sahəsində dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi müəyyənləşdirilmişdir.

Ötən illər ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikasında da kitabxana işinin müasir standartlar səviyyəsində qurulması diqqət mərkəzində saxlanılmış və muxtar respublikada kitabxanaların elektronlaşdırılması üçün məqsədyönlü addımlar atılmışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin “Məmməd Səid Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasının 90 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” 19 aprel 2012-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş Tədbirlər Planına əsasən, Naxçıvan Muxtar Respublika

Kitabxanasının bazasında Elektron kitabxana yaradılmışdır.

2012-ci il dekabrın 3-də Məmməd Səid Ordubadinin 140 və ədibin adını daşıyan Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasının 90 illik yubiley tədbirləri keçirilmiş, elektron kitabxananın təqdimatı olmuşdur. Muxtar respublikada birinci dərəcəli dövlət əhəmiyyətli universal elmi kitabxana statusuna malik olan bu mədəniyyət ocağında elektron kitabxana sisteminin yaradılması və yeni internet saytının istifadəyə verilməsi kitabxana işinin günün tələbləri səviyyəsində qurulmasına imkan yaratmışdır. Kitabxanada ən müasir surətköçürmə aparatı və 2 elektron köşk qurulmuş, elektron oxu zalında 12 kompüter quraşdırılmış, **“www.e-kitab.nakhchivan.az”** internet saytı istifadəyə verilmişdir.

Elektron arxiv və elektron kitabxana sisteminin yaradılması istiqamətində növbəti addım isə Naxçıvanşünaslıq Mərkəzinin istifadəyə verilməsi olmuşdur. Naxçıvanşünaslığa aid əldə olunan kitab, albom, elmi-kütləvi məqalə, qəzet və jurnal materiallarının, sənədli filmlərin, elektron daşıyıcıların qorunub saxlanılması, tədqiq və təbliğ edilməsi Naxçıvanşünaslıqla məşğul olan ayrıca bir mərkəzin yaradılmasını zərurətə çevirmişdi. Bu zərurət əsas götürülərək Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2011-ci il 17 fevral tarixli Sərəncamı ilə Naxçıvanşünaslıq Mərkəzi yaradılmış, mərkəz üçün bina ayrılmış və əsaslı surətdə yenidən qurulmuşdur. Mərkəz, onun kitabxanası və arxivi ən müasir informasiya avadanlığı və daşıyıcıları ilə təmin olunmuş, elektron kitabxana və elektron arxiv yaradılmışdır. Burada da informasiya köşkü ilə yanaşı, 12 kompüterin və CD materialların izlənilməsi üçün televizorun quraşdırıldığı elektron oxu zalı istifadəyə verilmiş, **“www.e-merkez.alimeclis.az”** internet saytı yaradılmışdır.

Cari il iyul ayının 9-da isə 30-dan çox dildə 200 minə yaxın fonda malik Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elektron kitabxanasının açılışı olmuşdur. Kitabxanada aparılan yenidənqurma işləri zamanı burada müasir surətköçürmə aparatı, elektron informasiya köşkü, əsas və ehtiyat server quraşdırılmış, 20 oxucu yeri yaradılmışdır. Açılış zamanı **“www.e-kitab.ndu.nmr.az”**

adlı yeni internet saytının da təqdimatı olmuşdur.

Bu il sentyabrın 4-də isə muxtar respublikamızda daha bir elektron kitabxananın – Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin Elektron kitabxanasının açılışı olmuşdur. Elektron kitabxananın yaradılması məqsədilə 12 terabayt yaddaşı olan əsas və ehtiyat server quraşdırılmış, elektron oxu zalı üçün 6 oxucu yeri yaradılmışdır. Kitabxana lazımi avadanlıqlarla təmin edilmiş, burada surətköçürmə aparatı, printer, elektron daşıyıcılarda olan məlumatların vizual və səsli izlənməsi üçün televizor və mobil elektron lövhə qoyulmuşdur. Kitabxanaya fiber-optik kabel çəkilmiş, daxili şəbəkə yaradılmış və **“www.e-kitab.ameanb.nmr.az”** internet səhifəsi hazırlanaraq təqdim olunmuşdur.

Muxtar respublikamızda təkcə aditəyinatlı kitabxanaların deyil, xüsusiyyətinə malik elektron kitabxanaların da yaradılması diqqət mərkəzindədir. Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində məhdud fiziki imkanlılar üçün audio və elektron kitabxana xidmətinin yaradılması elektron resurslardan bu kateqoriyadan olan vətəndaşlarımızın da sərbəst istifadəsinə şərait yaratmışdır.

Elektron kitabxanalarımızdakı hazırkı vəziyyətlə tanış olmaq üçün ilk araşdırmamıza muxtar respublikada ilk elektronlaşdırılan kitabxana hesab edilən Məmməd Səid Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasından başladıq. Adətən, birinci günlər kitabxana oxuculara xidmət göstərməsə də, kitabxanaya daxil olanda bunun əksini gördük. Kitabxananın işçiləri elektron kitabxananın işinin daha səmərəli qurulması üçün çalışmaqdadırlar. Məsələn, biz direktor müavininin otağına daxil olanda kitabxanada saxlanılan ən qədim kitabların elektron variantlarının hazırlanması ilə bağlı müzakirələrin aparıldığını şahidi olduq. Oxucularımız üçün maraqlı olar deyə, qeyd edək ki, hazırda kitabxanada saxlanılan ən qədim kitab 1841-ci ilə aiddir. Sankt-Peterburqda rus dilində çapdan çıxan kitab rus çarı I Pyoturun həyatı, fəaliyyəti, o cümlədən Qafqaz planlarına dair məlumatlarla zəngindir. Moskvada çapdan çıxmış “Nümunəvi mətbəx”

kitabı isə 1892-ci ilə aiddir. Kitabxananın ən qədim kitabları sırasında ən dəyərlisi isə 1907-ci ildə Kazanda çapdan çıxmış “Qurani-Kərim”dir.

Kitabxananın direktor müavini Rəhilə Məmmədovanın verdiyi məlumata görə, hazırda 145 minə yaxın kitab fondu olan kitabxanada indiyə qədər 1597 kitabın adı və haqqında olan məlumatlar elektron kataloqa daxil edilmişdir. 299 kitabın isə elektron versiyası hazırlanmışdır. Əlavə olaraq, 48 dərslinin də elektron versiyasını oxucular bu elektron kitabxananın fondundan əldə edə bilərlər. Görülən iş bununla yekunlaşmamışdır. Kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması şöbəsi 200-ə yaxın bibliografik materialların, o cümlədən dövrü mətbuat, jurnal və qəzetlərdə çapdan çıxmış əhəmiyyətli məqalələrin elektronlaşdırılmasını həyata keçirmişdir. Kitabxananın **“www.e-kitab.nakhchivan.az”** saytının “Qəzetlər” bölməsindən “Şərq qapısı” qəzetinin çapdan çıxmış müxtəlif nömrələrinin elektron versiyasını oxumaq mümkündür.

Saytda yerləşdirilən elektron kitablarla göstərilən rəqəmlər arasındakı uyğunsuzluğa gəlinə, kitabxanadan deyirlər ki, bu, “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu”nın müddəaları ilə bağlıdır. Qanuna əsasən, kitabın elektron versiyasının qlobal internet məkanında oxuculara təqdim olunması üçün müəllifin xüsusi razılığı olmalıdır. Müəlliflik hüququ əsərin yaradılması ilə yaranır, müəllifin bütün həyatı boyu və bu qanunun 26-cı maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, onun ölümündən sonra 70 il müddətində qüvvədə qalır. Lakin kitabxana əməkdaşları bir sıra müəlliflərlə əlaqə saxlayaraq kitabların elektron versiyalarının qlobal internet məkanında yerləşdirilməsi icazəsinin alınması ilə bağlı da iş aparır. Hələlik, belə icazəsi olmayan kitabların elektron versiyaları ilə oxucular lokal şəbəkədə tanış ola bilərlər.

Naxçıvanşünaslıq Mərkəzinin direktor müavini Emin Məmmədov deyir ki, mərkəzdə indiyə qədər 1686 kitabın elektron kataloqu hazırlanmış, 266 adda elmi ədəbiyyatın elektron versiyasını hazırlamaq mümkün olmuşdur. **“www.e-merkez.alimeclis.az”**

P.S. Kitabxanalarda elektron kitabxanaların yaradılması istiqamətində görülmüş işlər böyük zəhmət bahasına başa gəlmişdir. Ancaq kitabxanaların bir-biri ilə əlaqəli şəkildə işləməməsi nəticəsində ayrı-ayrı kitabxanalarda eyni kitablar elektronlaşdırılmışdır. Nəzərə alsaq ki, 500-600 səhifəlik bir kitabın elektronlaşdırılmasına orta hesabla 3,5-4 saat vaxt gedir və iş vaxtı 8 saatdır, o zaman 1200 səhifəlik iki kitabın elektron variantının hazırlanması bir iş gününə başa gəlir. Lakin kitabxanalarımız öz aralarında əlaqəni tənzimləməklə hər bir kitabxanada mövcud olan eyni kitabların elektronlaşdırılmasını növbələşdirə, daha sonra isə bu elektron kitabların mübadiləsini həyata keçirə bilərlər. Beləliklə də, eyni bir kitabın müxtəlif kitabxanalarda elektronlaşdırılmasına sərf olunan vaxt və zəhmət həddər getməz, qısa zamanda daha çox kitabın elektronlaşdırılmasına nail olunar. İstifadəçiləri cəlb etmək üçün digər kitabxanalarda olmayan kitabların və nadir nüsxələrin elektron variantlarının hazırlanması isə qalır hər bir kitabxana işçisinin, necə deyərlər, öz fərasətinə. Necə ki olduğumuz bəzi kitabxanalar artıq bu işə başlayıblar.

Tempus layihəsinin təmsilçiləri universitetdə

MUMEENA – Avropa Şurasının Şərqi Avropada Tibb Təhsilinin Müasirləşdirilməsi Layihəsinin əməkdaşları bu günlərdə Naxçıvan Dövlət Universitetində olmuşlar. Universitetin rektoru, biologiya elmləri doktoru, professor Saleh Məhərrəmov müasir dövrdə Avropa təhsil sisteminə inteqrasiya və ümumavropa ali təhsil məkanının formalaşdırılması məqsədilə Naxçıvan Dövlət Universitetində görülən işlər barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, bu ali məktəb dünyanın tanınmış universitetləri ilə beynəlxalq əlaqələrə malik olmaqla yanaşı, Tempus proqramı çərçivəsində həyata keçirilən 5 layihənin də iştirakçısıdır. Tempus proqramının layihələrinə qoşulmaq təhsildə Avropa standartlarına dair təcrübənin bölüşülməsi, tədrisin səviyyəsinin artırılması, tələbələrin xaricdə təhsil almaları, universitetlərdə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi məqsədi daşıyır.

Rektor qeyd etmişdir ki, bu layihələrdən universitetin Tibb fakültəsini əhatə edən və artıq yekunlaşmaqda olan Avropa Şurasının Şərqi Avropada Tibb Təhsilinin Müasirləşdirilməsi (MUMEENA) Layihəsi tibb sahəsində təcrübəli mütəxəssislərin hazırlanması baxımından əhəmiyyətli olmuşdur.

Sonra tələbələrlə görüş keçirilmişdir. Görüşdə Böyük Britaniyanın Lids Universitetinin rektoru, professor Trudiye Roberts və layihənin yerli koordinatoru, Naxçıvan Dövlət Universitetinin Pediatriya kafedrasının baş müəllimi, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Elmar Rzaev çıxış edərək layihə haqqında tələbələrə ətraflı məlumat vermişlər. Qeyd olunmuşdur ki, Naxçıvan Dövlət Universitetinin qoşulduğu MUMEENA layihəsi Avropada tibb təhsilinin modelini təqdim edir. Layihədə İngiltərə, Niderland, İspaniya və İtaliyadan olan nümayəndələr təmsil olunurlar.

Vurğulanmışdır ki, universitetin Tibb fakültəsi 2012-ci ildən bu proqrama qoşulmuşdur. Tibb fakültəsinin əməkdaşları layihə çərçivəsində Avropanın müxtəlif universitetlərində – Niderlandın Utrex, İngiltərənin Lids, İspaniyanın Qranada, Gürcüstanın Tbilisi Dövlət Tibb və Ukraynanın Milli Tibb universitetlərində keçirilən treninqlərdə iştirak etmişlər.

MUMEENA – Avropa Şurasının Şərqi Avropada Tibb Təhsilinin Müasirləşdirilməsi Layihəsinin əməkdaşları daha sonra Tibb fakültəsində tədrisin vəziyyəti, buradakı maddi-texniki baza ilə tanış olmuşlar.

Mehriban SULTAN

Hüquqi maarifləndirmə günün tələbidir

Sual: Bir çox mağazalarda satılan malların üzərində qiymətləri göstərilir. Qanunla bu, necə olmalıdır?

Cavab: Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin “Azərbaycan Respublikasında ticarət, məişət və digər növ xidmət (iş görülməsi, xidmət göstərilməsi) Qaydaları haqqında” 15.04.1998-ci il tarixli, 80 sayılı Qərarına əsasən, satışa daxil olmuş bütün malların üzərində malın adı, növü və qiyməti göstərilməklə dəqiq tərtib edilmiş qiymət kağızı, qiymət kağızının arxa tərəfində isə mütləq maddi-məsul şəxsin imzası və onun doludurulma tarixi olmalıdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və informasiya şöbəsi

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublikası Doğum Mərkəzində “Hamiləliyin süni surətdə pozulması və biz onunla necə mübarizə aparırıq” mövzusunda həsr olunmuş seminar keçirilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Tibbi yardımın təşkili şöbəsinin baş pediatri İbrahim Ağayev açmış, Doğum Mərkəzinin baş həkimi Kəmalə Qurbanova hamiləliyin vaxtından əvvəl pozulmasının ana orqanizmində ciddi ginekoloji və digər xəstəliklərə səbəb olduğunu, bir sıra hallarda isə demografik vəziyyətə kəskin təsir göstərdiyini, ona görə də hamiləliyin süni surətdə pozulmasının dünya səhiyyəsinə ciddi problem kimi gündəmdə qaldığını bildirmiş, muxtar respublikamızda bu problemin həlli istiqamətində görülən işlərdən danışıbmışdır.

Sonra Doğum Mərkəzinin hə-

seminar keçirilib

kimlərindən Nəzakət Gülməmmədovanın, Gülnaz Abbasovanın, Leyla Məmmədlinin, Gülnarə Hübətovanın müxtəlif mövzularda müəhazirələri dinlənilmişdir.

Bildirilmişdir ki, insanlar arasında gücsüz və müdafiəsiz birsinə qarşı amansız davranış qətiyyətlə pislənir və qınaq obyektinə çevrilir. Ümumiyyətlə, cinayətə hədəf olan varlıq müdafiə baxımından nə qədər zəif olarsa, cinayəti bir o qədər ağır və rəhmsiz dəyərləndirirlər. Bətdəki körpə insanların ən gücsüzü hesab olunur. Dünyanın ən məhrəban, ən şəfqətli fərdindən, yəni anadan nəsibi ölüm olan körpə öz anasının istəyiylə qətlə yetirilir. Əslində, öz övladlarının qatili olan belə analar bu addan qaçır. Amma bu, acı bir həqiqətdir. Bətdəki canlıların həyatına son qoymağa qətdən, cəzasız cinayətdən başqa bir ad vermək mümkün deyil.

Vurğulanmışdır ki, demografik böhranla üzləşmiş bir çox inkişaf etmiş dövlətlər hazırda bu ictimai böhranın qarşısını almaq istiqamətində böyük layihələr hazırlayı və problemin həlli istiqamətində yeniyeni təsir imkanları axtarırlar.

Hamiləliyin süni surətdə pozulması insan həyatının məhvinə yönəlmiş bir hadisədir. İnsanın isə bu dünyadakı missiyası ölümə deyil, həyata yönəlib. İnsan yaşamağa və yaşatmağa gəlib bu dünyaya. Bir günahsız insanı öldürmək, İlahi vəhydə buyurulduğu kimi, bütün bəşəriyyəti öldürmək kimidir!

Tədbirdə muxtar respublikamızda hamiləliyin süni surətdə pozulmasına qarşı görülən işlərdən də bəhs olunmuşdur.

Tədbirdə slayd və videoçarxlar nümayiş olunmuş, müzakirələr aparılmış, suallar cavablandırılmışdır.

Şəkərli diabetə tutulmuş şəxslərə qlükometrlər paylanılır

Şəkərli diabet endokrin sistemin ən geniş yayılmış xəstəliklərindən biridir. Sürətlə artan bu xəstəlik ciddi tibbi-sosial problemlər yadaraq ölkələrin iqtisadiyyatına, ailələrin maddi vəziyyətinə mənfi təsir edir. Statistik rəqəmlər göstərir ki, Yer kürəsinin 7 milyard əhəlisində 240 milyonu şəkərli diabet xəstəsidir. Ölkəmizdə “Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” Qanun qəbul edildikdən sonra şəkərli diabet xəstələrinin insulin, şəkərsalıcı dərman preparatları ilə təminatı xeyli yaxşılaşdırılıb. 2007-ci ildən başlayaraq xəstələrin əksəriyyəti özünəəzarət vasitələri – qlükometrlərlə təmin

edilib.

Hazırda bu iş muxtar respublikamızda da ardıcıl surətdə davam etdirilir. 2011-2015-ci illəri əhatə edən “Şəkərli diabet üzrə Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq, Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən şəkərli diabet xəstələrinin təchizatı diqqət mərkəzində saxlanılır. Beş-altı il əvvəl verilmiş qlükometr aparatları və test lövhələrindən ibarət özünəəzarət vasitələri yeniləri ilə əvəz olunub. Bu iş cari ildə də uğurla həyata keçirilir. Belə ki, cari ilin ötən 8 ayında 3033 ədəd qlükometr alınıb götərilib, onlardan 2533 ədədi paylanıb. Bu aparatlar Naxçıvan Muxtar

Respublikası Endokrinoloji Dispanserində qeydiyyatda duran hər bir xəstənin özünə ödənişsiz olaraq təqdim edilir. Eyni zamanda aparatla qanda şəkərin miqdarının təyin edilməsi qaydaları izah olunur.

Hazırda Endokrinoloji Dispanserdə 6063 şəkərli diabet xəstəsi qeydiyyatdadır. Naxçıvan şəhəri üzrə qeydiyyatda dayananların Səhiyyə Nazirliyində, rayon qeydiyyatında duran xəstələrin isə rayon mərkəzi xəstəxanalarında qlükometrlə təchizatı mütləq şəkildə davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti

Naxçıvan Dövlət Filarmoniyası festivaldan qayıdıb

Sentyabr ayının 13-də qardaş Türkiyə Respublikasının paytaxtı Ankara şəhərində keçirilən X Beynəlxalq Anadolu Mədəniyyət və Sənət Festivalına yola düşən Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasının musiqi kollektivi sentyabrın 16-da Naxçıvana qayıtmışdır. Filarmoniyanın direktoru, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Elman Əliyevdən həmin tədbirlə bağlı təəssüratlarını öyrəndik:

– Qardaş ölkədə keçirilən müxtəlif festivalların iştirakçısı olmuşuq. Elə bu ilin iyun ayının 29-30-da Türkiyənin Gümüşhanə vilayətində keçirilən Şiran Tomara Şəlaləsi Mədəniyyət və Turizm Festivalında iştirak etmişdik. Türkiyənin paytaxtında keçirilən bu dəfəki festival çox maraqlı mədə-

niyyət tədbiri idi. Sentyabrın 14-də Ankara ilə tanışlığımız son illər burada salınmış 7 min kvadratmetrlik əraziyə malik Heydər Əliyev Parkından başladı. Burada Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin heykəli önünə gül dəstələri qoyduq. Şəhərlə tanış olduq.

Ankara şəhərinin Etimesqut bələdiyyəsi tərəfindən təşkil olunan festivalda Türkmənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Şimali Kipr və Türkiyənin müxtəlif bölgələrindən gəlmiş musiqi kollektivləri çıxış edirdilər. Hər bir kollektivin çıxışı başa çatdıqdan sonra axşam Türkiyənin tanınmış sənətçilərinin ifalarına baxırdıq. On minlərlə insanın toplandığı meydana Türkiyə Respublikasının dövlət rəsmiləri, millət vəkili, bələdiyyə sədrləri

iştirak edirdilər. Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasını festivala Etimesqut bələdiyyəsinin müraciətindən sonra Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı səfirliyi dəvət etmişdi. Müraciətdə kollektivin festivalın son günü təşkil olunacaq qala-konsertdə iştirakı nəzərdə tutulurdu. Sentyabrın 15-də baş tutan konsertdə xalq mahnıları, Azərbaycan bəstəkarlarının mahnıları səsləndi. Son musiqi nömrəmiz olan “Azərbaycan-Türkiyə” mahnısı ifa olunanda səhnəyə Azərbaycan və Türkiyənin bayraqları ilə çıxdıq ki, bu da meydana toplanan insanların böyük coşqu ilə alqışına səbəb oldu. Festivalın gedişi Türkiyənin “Bəngü-türk” televiziya kanalı ilə canlı yayımlanırdı.

Əli RZAYEV

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun şöbələri tərəfindən maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi davam etdirilir. Növbəti maarifləndirici tədbir Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Ordubad Rayon Şöbəsi tərəfindən rayonun Dəstə Kənd Mərkəzində keçirilmişdir. Tədbiri Dəstə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndə Məmməd Quliyev açaraq tədbirin əhəmiyyətindən danışıbmışdır.

Maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi davam etdirilir

Tədbirdə çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Ordubad Rayon Şöbəsinin müdiri Bayram Yusifov məcburi dövlət sosial sığortasının mahiyyəti və üstünlükləri, şöbənin əməkdaşı Feyzulla Əkbərov isə məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsinin əhəmiyyəti, əmək pensiyaları və sığortaolunanların pensiya təminatı hüququ, sığortaolunanların fərdi uçot sistemi ilə bağlı məsələlər barədə məlumat vermişlər.

Qeyd olunmuşdur ki, hər bir işləyən vətəndaş fəaliyyət göstərdiyi təşkilatda əməkhaqqının düzgün rəsmiləşdirilməsinə nail olmalı, bunu işgötürəndən tələb etməli, sosial sığorta haqlarının düzgün hesablanmasında, vaxtında və tam ödənilməsində maraqlı olmalıdır. Torpaq mülkiyyətçiləri, fiziki şəxslər isə şəxslər özləri sosial sığorta haqlarının düzgün hesablanmasını təmin etməlidirlər. Vaxtılı-vaxtında və düzgün məbləğdə ödənilən məcburi dövlət sosial sığorta haqları vətəndaşlara sığorta stajı qazandırmış olur. Eyni zamanda məcburi dövlət sosial sığorta haqları fərdi şəxsi hesablarda toplanaraq pensiya kapitalını təşkil edir ki, bu da vətəndaşın pensiyasının məbləğinin müəyyənəşdirilməsində əsas rol oynayır. Fərdi şəxsi hesabda toplanan pensiya kapitalı çox olarsa, vətəndaşın alacağı pensiyanın məbləği də çox olacaqdır.

Tədbirdə könüllü sosial sığortanın əhəmiyyəti barədə də iştirakçılara məlumat verilərək bildirilmişdir ki, gələcəkdə bütün vətəndaşlar məcburi dövlət sosial sığorta haqları ilə yanaşı, könüllü qaydada əlavə sığorta haqqı ödəməklə sığorta oluna biləcəklər. Bu da həmin vətəndaşların gələcəkdə əmək pensiyalarına əlavələrin hesablanmasına və alacaqları pensiyanın məbləğinin çox olmasına təsir göstərəcəkdir. Tədbirdə vurğulanmışdır ki, əmək fəaliyyəti dövründə işləyən vətəndaşların sosial sığorta haqlarından yayınması gələcəkdə onları pensiya hüququndan və digər sığorta hadisələri zamanı sığorta ödəmələrindən məhrum edəcəkdir.

Sonda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun mətbuat xidməti

İtməmişdir

Türkiyə Respublikasının vətəndaşı Yalçın Bəyaz Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti yaşamaq üçün verilmiş icazə vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılır

Nömrəyə məsul: Muxtar Məmmədov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, sahifələnib və “Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 3940. Sifariş № 851